

מסורת הש"ס

(א) [בכ"פ: אלעזר], (ב) ס"א
הרי הוא כילוד, (ג) [בכורות
מו"ג, (ד) ס"א ל"ב, (ה) [נדר
מנ, חולין ע, הוריות ג"ג,
ו] י"א ל"ג, (ז) [נשלח כ"ג,
ח] [נעל י"ג, (ט) [נעל י"ח;
לקמן ס"ט, (י) [ב"ש"א:
אלעזר, (יא) י"ג משי"א,
ט [נלקמן ל"ג, (ט) י"ג משי"א
מקמי ט"ו עד ש"א רובו הא
מקמי ט"ו ור"י מקיל וקאמר
משי"א מקמי ט"ו, כ"ש"א,

הגרות הב"ח

(א) [ב"ב מדרקמה או מוסרם
וכי' הרי הוא כילוד:
(ב) ת"ר"ה משכ' ט"ו לעיל כ"ז
ק"ד כ"ו ר"ש ע"א:

גליון הש"ס

גמ' אר"כ עברה נדר רב'
לעיל י"ח ע"א: שם א"י כל
היולדות, ענין זה מנומק ט'
ע"א:

הגרות מהר"ב

[א] ת"ר"ה משכ' וכו' דמקמי
האריז' דמפ"י לעיל ק"ד כ"ו ע"א
ל"ג:

לעני רש"י

טנפ"ל"ש [ב"ב פ"ג י"ג]
צדעיים,
גל"ר"א, ל"ח.

הראש רש"י

אין המוסר פוטור
בבבליים. בן שמונה שנים פוטור
ראשו מי והחזירו וקדמו אחיו
וי"א, וכן כבוד לכהן, שאין
ראש הנפל פוטור עד ש"א
ראשו וזכו [בכורות ס"ו],
עברה נדר והפילה. ואין
ידוע אם ולד הוא, מביאה
קרבו ונאכל. משתה ה"ק
ש"ה נאכלת, ולא אמרין על
הספק מהו ואיזה נאכלת,
דלמא לאו ולד הוא וחולין
מלקמן ט' ומלקמן חולין נבגל
(יטע"י י"ח).

המפלת התיבה פרק שלישי נדה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב ג מ"י פ"י מהל'
אסוריו קודם הל"י וע"ש
סמך לאון ק"י טו"ש י"ד
ס"י קל"ט פ"י י"ד
פ"ד ד מ"י ע"ש הל"י סמך
ע"ש טו"ש ע"ש ס"ט ע"ש:
פ"ו ה מ"י פ"א מהל'
מחזירי כפרה הל' ו':
פ"ו ד מ"י פ"י מהל' אסוריו
צ"ל הל"י ע"ש:
פ"ח ז מ"י פ"א מהל'
מחזירי כפרה הל"י ו':
פ"ח ח מ"י פ"ד מהל'
צבורות הל"י וע'
השגות וע"ש סמך ע"ש י"א
טו"ש י"ד ס"ט ע"ש ס"ט ע"ש
ד:

תוס' הרא"ש

ר' יוסי אומר משי"א כתקנו
מאי קאמר. פ"ש"י וכו' ס"ד
דמסורס ברובא לאו ילוד
הוא ומפ"ש רב פפ"ר ר' יוסי
אר"י קאמר דתי"ק קאי הא
דקאמר דתי"ק תתקנו הראש
פוטור וקאמר ר' יוסי משי"א
רובו כתקנו דאפילו כתקנו
בני רובא ומיהו ג'ם
במסורס נמי הוי כילוד
ברובו ורב וכו' פ"ד פ"ד ליה
לרב פפ"ר דמשמע ליה
(כלומר דלפי דבריו רב פפ"ר
ר' יוסי לא קאי אר"י קאמר
דתי"ק ר' יוסי לא קאי
אר"י קאמר דתי"ק דאי"כ הו"ל
למימר אפי' כתקנו עד
שי"א רובו אבל מדקאמר
משי"א משמע שבא להקל
דבב"ל הוי לידה טפי
ותימה י"א קאי
מאי דקאמר תי"ק י"א
מחזק מסורס משי"א רובו
(כלומר אלא) [במין] ס"ד
מעיקרא מקמי דר"י קב
פפ"ר קאמר ר' יוסי משי"א
כתקנו ז' מהני רוב אבל
מסורס לא מהני רוב אי"כ
או לא בא ר' יוסי להקל
והו"ל למימר עד שי"א
רובו כתקנו. וי"ל דהא לא
קשה ליה משום ד' יוסי
לא קאי אמאי דקאמר תי"ק
(כלומר) דלפי פ"ש הברייתא
מקמי דארי"ר רב פפ"ר דתי"ק
ארי"ר במחזקין [ואן] מסורס
משי"א רובו הוי זה כילוד
וקאמר ר' יוסי אני אומר
דוקא משי"א רובו כתקנו
אבל רב פפ"ר משי"א דבריו
תי"ק הא כתקנו הראש פוטור
אי איתא ד' יוסי (אתא)
[עלה] קאי ה"ל למימר עד
שי"א רובו כתקנו הילכך
משנ' רב זכ"ר ד' יוסי אומר
משי"א כתקנו לחיים דהיינו
משי"א רוב ראשו ומיקל ר'
יוסי וחשיב ליה בקל ילוד
טפי מתי"ק, ולא כמו
שפ"ר"ח מחיים בר קיימא
אבל בבב"ל אין הראש פוטור
דלפי [והן] אמאי איתותב
שמואל בבכורות דקאמר
אין הראש פוטור בבבליים
כ"פ' יש בכורו הא אי"כ ר'
יוסי והא דקאי כותיה:
תשב' לזכר ולנקבה ולנדה.
ותימה אמאי תשב' שבו"ע
לנקבה והא ספק ספיקא
הוא דשמא לא לידה ואת"ל
לידה אימור וכו' הוא
ובב"ק דב"ק משמע שיש
לנו להקל בספק ספיקא גבי
שליא שיצתה מקצתה ביום
הראשון וי"ל דאי"כ אם
תראה ביום ל"ד ותחזור
ותראה ביום מ"א אמרין
בבב"א דמשום חששא דוכי
מקולקלת עד יום מ"ח
ואמאי (לא) ההא מקולקלת
דשמא לא לידה כלל ואת"ל
לידה אימור נקבה הוא
אלא דואי לא אמרין הא

לחלק. הילכך אי לכו ה"א ואם לא נמנעו טומטום אצל הכה מדה"ל
למכתב אדם תשלחו וכתיב זכר ונקבה ש"מ לדרשא: ואפילו הראש
עמסה. אמתותך קאי דהיכא דילא מתותך אפי' ילא הראש אין חשבו
ולד עד שי"א רובו: אין הראש פוטור גנפלים. ילא ראש הנפל כגון

לחלק בין ערך אי"ש לערך אשה: יצא
מחותרך או מסורס וכו': א"ר אלעזר אפילו
הראש עמהן ור' יוחנן אמר לא שנו אלא שאין
הראש עמהן אבל הראש עמהן (הראש
פוטור) לימא ברשמואל קמיפלגי (דאמר
שמואל אין הראש פוטור בנפלים בשלם דכולי
עלמא לא פליגי כי פליגי במחותרך דמר סבר
בשלם הוא דקחשיב במחותרך לא קחשיב
ומר סבר במחותרך נמי חשיב (לישנא אחרינא
טעמא דיצא מחותרך או מסורס הא כתקנו
הראש פוטור תרוייהו לית להו דשמואל דאמר
שמואל אין הראש פוטור בנפלים) איכא
דמתני לה להא שמעתתא באפי נפשה א"ר
אלעזר (אין הראש כרוב אברים ורבי יוחנן
אמר "הראש כרוב אברים וקמיפלגי
ברשמואל תנן יצא מחותרך או מסורס משי"א
רובו הרי הוא כילוד מדקאמר (מסורס
מכלל דמחותרך כתקנו וקאמר משי"א רובו
הרי זה כילוד קשיא לרבי יוחנן אמר לך רבי
יוחנן אימא יצא מחותרך ומסורס והא או קתני
הכי קאמר יצא מחותרך או שלם וזה וזה
מסורס משי"א רובו הרי זה כילוד אמר רב
פפ"ר כתקנו יצא מחותרך או מסורס משי"א
רובו הרי הוא כילוד רבי יוס אומר משי"א
כתקנו מאי קאמר אמר רב פפ"ר קאמר
יצא מחותרך ומסורס משי"א רובו הרי הוא
כילוד הא כתקנו הראש פוטור רבי יוסי אומר
משי"א רובו כתקנו מתקיף לה רב זכ"ר
מכלל דבמסורס רובו נמי לא פוטור הא
ק"ל (בדרובו כבולו אלא אמר רב זכ"ר הכי

ה"נ אמר רב פפ"ר כתקנו יצא מחותרך או מסורס כו' מאי קאמר.
דאין סברא דכרוב שלם ומסורס או כרוב כתקנו ומחותרך
לא הוי לרבי יוסי כילוד וקאמר רב פפ"ר דגרסינן צברייתא מחותרך
ומסורס הא מחותרך וילא כתקנו הראש פוטור ולרבי יוסי אין הראש
פוטור והיינו פלוגתייהו דרבי יוחנן
ורבי אלעזר: מכלל דבמסורס
רובו נמי לא פוטור. וא"ת ולמא ר'
יוסי אתא למימר דאפי' כתקנו צענין
רוב ואין הראש פוטור וה"ה דבמסורס
נמי סגי כרוב וי"ל דא"כ הוה ליה
לרבי יוסי למימר אפילו כתקנו עד
שי"א רובו והוה משמע שצ"ל להחמיר
לך משני רב זכ"ר מדקאמר (משי"א
רובו כתקנו ולא קאמר עד שי"א
משמע דרבי יוסי צ"ל להקל וה"ק ילא
מחותרך מסורס עד שי"א רובו הא
כתקנו הראש פוטור ור' יוסי מקיל
וקאמר (או עד שי"א) כתקנו לחיים
פירוש מה שחשבו חיים דהיינו רוב
ראשו כמפ"ש צברייתא כסמך ר'
יוסי אומר משי"א רובו ראשו ורבינו
זננאל פירש לחיים צ"ל קיימא דדוקא
צ"ל קיימא הראש פוטור ר"ל לא
בנפלים וקשה אי"כ אמאי איתומב
שמואל פרק יש בכור (בכורות דף מו):
כיון דרבי יוסי קאי כוומיה:

תשב' לזכר ולנקבה ולנדה. אע"ג

דהוי ספק ספקא תשב'
לנקבה דאי מטהרת לה טעומת
נקבה משום ספק ספקא הכי נמי
נעשה לה אס' רחמיה ב"ל דמ"א מספק
ספקא ולא נחוש לזכר והוי מרי קולי
דסתמן אהדי אודפרשטין לעיל (ט'
ד' כ"ד): ומיהו צנועה גנמ' מחמרין
אע"ג דאיכא כונה ספיקי:

זןן הוא"ש ו"א מנפה. וכגון שלם
שהמה הצהמה צנון שלם
שהמה אימור טנפה וילדה:

אמר
קאמר יצא מחותרך ומסורס משי"א רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטור
רבי יוסי אומר משי"א כתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחותרך (או) מסורס
משי"א רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטור ר' יוסי אומר משי"א כתקנו
לחיים ואיזהו כתקנו לחיים משי"א רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו ר' יוסי אומר
משי"א צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר משי"א פדחתו וי"א משי"א
קרני ראשו: מ"תנ"י "המפלת ואין ידוע מהו תשב' לזכר ולנקבה אין ידוע אם
ולד היה אם לאו תשב' לזכר ולנקבה ולנדה: גמ' (ט'
נדר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא
ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב' לזכר ולנקבה ולנדה אמאי תשב' לנדה
לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתני' בשלא הוחזקה
עוברה וכי קאמר ריב"ל 'כשהוחזקה עוברה ת"ש 'בהמה שיצאה מלאה
ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות רובו
בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר
רוב בהמות יולדות דבר הפוטור מבכורה ומעוטין יולדות דבר שאינו פוטור
מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *אי כל
היולדות מטנפות הא מולא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות
מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *כי אתא רבין אמר
מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא
אשה

צו ציוס ריקנית: כדור מספק. שמא זה היה ולד והצא אחריו אינו כדור או שמא רוח הפילה והצא אחריו כדור מעליא הוא הילכך ספק הוא ויאלכל
צנומו לבעלים ולא לכהן דהמזויא מחזירו עליו הראיה: והאי פשוט הוא. ויאלכל כלל מוס: מעטפות. יוס אחד קודם לידה
כעין גל"ר"א: מסיב רבי יוסי. אד"ר יהושע צן לוי: טועה. ממנתימא דמייירי צאשה טועה שלא ידעה עת לידתה:
האשה

תר קולי דסתרי אלא מוקמינן כל חד וחד אודיני וטמאה שבו"עיס משום חומרא דוכר. ואע"ג דבשמעיתא דטועה מחמרין אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנתחא כבר
תורת טמאה: רוב היולדות מטנפות. האי טוהר הוי קודם לידה ולא כמו טינוף דלעיל דהוי מיהו הולד עצמו. ומייירי בשלא שהה בחון כ"א מעט דאם שהה הרבה אימור טנפה וילדה: